

Говор првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на седници Савета безбедности Уједињених нација о раду УНМИК-а:

„Поштована госпођо председнице,

Уважени чланови Савета безбедности,

Даме и господо,

Задовољство ми је да се и овом приликом обратим овом уваженом телу поводом разматрања најновијег извештаја генералног секретара УН о раду мисије Уједињених нација на Косову и Метохији. Захваљујем се цењеним чланицама Савета безбедности на континуираној пажњи коју посвећујете, за Републику Србију изузетно важном питању, Косова и Метохије. С обзиром на конструктивну сарадњу од успостављања привремене управе УН на Косову и Метохији, уверен сам да ће заједничка настојања, на основама резолуције Савета безбедности 1244 (1999), омогућити постизање одрживог политичког решења за питање Косова и Метохије.

Република Србија својим конструктивним приступом настоји да конкретно допринесе реализацији циља трансформације Западног Балкана у зону трајног мира, стабилности и просперитета. Неспорно је да је у региону Западног Балкана после пуно турбуленција, остварен суштински напредак, како у погледу изградње мира и демократије, тако и на плану регионалне сарадње и европских интеграција. Не могу да се не сложим са високом представником ЕУ Федериком Могерини, која је пред овим уваженим телом, на седници посвећеној сарадњи између УН и регионалних и подрегионалних организација, 9. марта ове године, рекла да: „Данас, Балкан свима нуди разлоге да буду поносни и оптимистични“. Међутим, недавни терористички напади у Зворнику у Босни и Херцеговини и Куманову у Македонији јасно показују евидентну крхкост стабилности у региону, због чега је неопходно да сви у региону али и релевантни међународни фактори уложимо додатне напоре како би се та стабилност очувала.

Ово истовремено потврђује оно што сам у више наврата поновио пред вама, цењеним чланицама Савета безбедности – да је присуство у несмањеном обиму мисије УН од суштинског значаја за стабилност и стварање услова који треба да воде у правцу трајног и одрживог решења за питање Косова и Метохије. Србија изузетно цени статусно

неутрални ангажман УНМИК-а усмерен ка успостављању предуслова за миран суживот и безбедност свих становника наше јужне Покрајине и поштовању њихових људских права. Стога, очекујемо да и у наредном периоду, а у складу са резолуцијом СБ УН 1244 (1999), УНМИК настави са реализацијом свог мандата, посебно у областима од значаја за Србе и друге неалбанске заједнице на простору Косова и Метохије, које представљају основ за њихов опстанак и нормалан живот.

Ценимо допринос других међународних организација које преко својих мисија под окриљем Уједињених нација чине саставни део међународног цивилног и безбедносног присуства у нашој јужној покрајини, попут КФОР-а, ЕУЛЕКС-а и ОМИК-а, као и специјализованих агенција УН.

Посебно уважавамо напоре специјалног представника генералног секретара УН, господина Фариди Зарифа на плану надгледања имплементације мандата УНМИК-а и координације међународног цивилног и безбедносног присуства, свесни изазова са којима се суочава.

Госпођо председнице,

У извештају који је пред нама, формирање владе у Приштини и наставак дијалога између Београда и Приштине на високом нивоу издвојени су као кључни политички догађаји у извештајном периоду. Влада Републике Србије је у потпуности посвећена дијалогу који се води уз посредовање ЕУ и очекујемо да ће његов наставак учврстити основе за имплементацију свих већ постигнутих договора. Суштина процеса нормализације јесте управо проналажење обострано прихватљивих одговора на питања која оптерећују живот становника Покрајине и онемогућавају реализацију њихових основних права. То се може остварити једино кроз дијалог, базиран на искреном разумевању потреба и интереса друге стране и на спремности за компромисе, јасно демонстрираној у пракси. Драго ми је што је, у том контексту, у Извештају поменута и директна комуникација коју је иницирао председник Владе Републике Србије Александар Вучић са господином Мустафом. Србија је дијалогу са Приштином приступила отворено и са искреном жељом да се пронађу практична решења која ће омогућити нормалан живот свих становника Покрајине, у склопу ширег процеса интеграције региона у Европску унију. Томе несумњиво доприноси и учешће Срба у политичком животу на КиМ.

Уважени чланови Савета безбедности,

Влада Републике Србије савесно, доследно и у предвиђеним роковима, испуњава све своје обавезе проистекле из до сада постигнутих договора у склопу Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа, парафираног у Бриселу, 19. априла 2013. године. Изражавам задовољство што је и у актуелном Извештају препознат значај формирања Заједнице српских општина, а што је за Републику Србију кључно питање у непосредном наставку имплементације Бриселског споразума.

Желим да нагласим да, у даљем дијалогу са Приштином, за Републику Србију кључна остају и питања повратка интерно расељених лица, положај Српске православне цркве,

као и имовинска питања.

Желео бих да искористим ову прилику да нагласим да се Влада Републике Србије поставља конструктивно у погледу учешћа Привремених институција самоуправе на КиМ у раду регионалних форума. Поштујући постигнуте договоре о регионалном представљању и сарадњи, Република Србија је прихватила учешће Приштине у Регионалном савету за сарадњу, Процесу сарадње у ЈИЕ, као и у активностима Регионалне иницијативе за миграције, азил и избеглице (МАРПИ). На овај начин није промењена позиција Републике Србије у односу на статус Косова и Метохије, нити је Србија одступила од својих ставова. Међутим, суочавамо се са настојањима да се представници Приштине укључе у рад међународних организација изван контекста поменутог договора, која за Републику Србију нису прихватљива и ни у ком случају не иду у правцу очувања позитивне атмосфере подстицајне за даљи ток дијалога. Ако и када дође време, питања овог типа треба разматрати у оквиру дијалога. У том контексту, дубоко смо уверени, да отварање оваквих питања у овом моменту није у интересу ни Београда ни Приштине, а ни наших међународних партнера са којима делимо интерес за стабилност Западног Балкана.

Госпођо председнице,

Србија поздравља рад УНМИК-а на плану мониторинга положаја неврећинских заједница на Косову и Метохији, у сарадњи са ОЕБС-ом и мисијама других организација присутним у Покрајини.

Влада Републике Србије придаје велики значај проналажењу адекватног решења за интерно расељена лица са Косова и Метохије. Стварање одрживих услова за њихов повратак један је од кључних фактора у процесу помирења. Нажалост, чак ни шеснаест година након окончања конфликта, не постоје услови за одрживи повратак интерно расељених на Косово и Метохију, првенствено због непостојања одговарајућег интереса за ово питање на страни привремених институција у Приштини. Ова тужна чињеница констатује се и у редовним извештајима генералног секретара Уједињених нација о раду УНМИК-а, као и у извештајима УНХЦР-а.

Од преко 220.000 лица која су напустила КиМ од 1999. године, у протеклих петнаест година одржив повратак је остварило њих 1,9% . У Србији је и даље расељено око 204.000 лица. Најновији подаци УНХЦР-а, цитирани у актуелном Извештају УНМИК-а потврђују континуитет опадајућег тренда и бележе да је у последњем тромесечју реализован повратак само 14 особа на Косово и Метохију, што је поразно.

Да би се дошло до трајних решења, неопходно је превазилажење кључних препрека несметаном и одрживом повратку, обезбеђивање доследне и потпуне примене правног оквира за повратак, укључујући заштиту права својине и безбедности, и спречавање опструкције повратка, уз поштовање принципа одговорности међународних и локалних актера ангажованих у процесу.

И овом приликом бих подсетио да се Србија налази на врху лествице у Европи по броју интерно расељених лица у дуготрајном расељењу (protracted displacement). У том

контексту апелујем на УН и друге представнике међународне администрације на Косову и Метохији за помоћ у превазилажењу проблема који представљају препреку за повратак интерно расељених и тешког положаја повратника који је додатно погоршан константно присутним инцидентима.

Застоју у повратку интерно расељених лица свакако доприноси физичка небезбедност која се огледа у континуираним нападима на Србе и њихову имовину, а која је додатно подстакнута атмосфером некажњивости за злочине извршене над Србима. Илустративни су примери бројних безбедносних инцидената приликом покушаја Срба из Ћаковице, којих је до 1999. године тамо било 12.000, да за време Божићних празника посете цркву Ваведена Пресвете Богородице у Ћаковици. Тиме је још једном исказана нетрпељивост и неприхватање Срба од стране већинске заједнице. Уколико расељени Срби не могу слободно и безбедно да посете верске објекте и достојно обележе религијске празнике, доводи се у питање искреност охрабривања и позива косовских институција да се расељени Србе врате, али и постојања капацитета да се омогуће безбедност и сигурност свима на Косову и Метохији, посебно на локалном нивоу.

Подсетио бих да, у складу са Законом против дискриминације и другим прописима важећим на Косову и Метохији у овом домену, свако онемогућавање приступа верским објектима и практиковања религије у циљу очувања сопственог идентитета, представља кршење закона. Овај проблем захтева посвећено ангажовање у циљу превазилажења садашњег стања, чиме би се показала добра воља и озбиљност намера свих релевантних актера, а у циљу нормализације односа и омогућавања суживота и поштовања основних права и слобода свих становника Косова и Метохије.

Желео бих да истакнем и да је у Извештају који је пред нама констатован пад броја потенцијално етнички мотивисаних инцидената, али и повећање броја инцидената усмерених ка ненастањеним објектима у власништву припадника невећинских заједница и објектима верског и културног наслеђа. Желим да укажем на непримереност оваквог поређења, јер се не може толерисати ниједан напад који је усмерен на припаднике друге заједнице. То говори колико још мора да се интензивно, озбиљно и искрено ради на самом помирењу и адекватном приступу овом проблему, уз вођење одговарајућих евиденција и процесуирање починилаца оваквих дела.

Уважени чланови Савета безбедности,

Стварање услова да српско и друго неалбанско становништво ужива основна људска права и права која им припадају као невећинском становништву у Покрајини, без дискриминације, свакако би допринело побољшању опште атмосфере за повратак интерно расељених.

Изражавамо жаљење због затварања присуства Канцеларије високог комесара УН за људска права у Приштини, што се правда финансијским разлозима, без консултација са Републиком Србијом, иако ситуација на Косову и Метохији по питању људских права такву одлуку ничим не оправдава. Напротив.

Република Србија је крајем априла представила извештај о спровођењу Конвенције против тортуре и указала да није у могућности да извештава о спровођењу Конвенције на делу територије под међународном управом. У вези са тим, поздрављамо недавну одлуку Комитета против тортуре да од УНМИК-а затражи информације о спровођењу Конвенције на Косову и Метохији.

Госпођо председнице,

Осуђујемо сваку врсту скрнављења верских објеката било које религије. Разлог за нашу дубоку забринутост овим поводом, јесте не само скрнављење споменика културе светског значаја, попут манастира Високи Дечани, већ и чињеница да се они скрнавље исписивањем порука терориста које глорификују ИСИЛ и „будући Калифат“ када међународна заједница улаже толике напоре супротстављајући се овом злу и највећој претњи миру и стабилности у свету.

Као и приликом мог прошлог обраћања овом уваженом телу, са забринутошћу упозоравам да се скрнављење српских манастира наставља, те су током јануара ове године на православној Цркви у Липљану и оградном зиду цркве у Ћаковици, исписани графити „УЧК“, упркос обезбеђивању манастира од стране Косовских полицијских снага.

Дозволите да нагласим да ово представља, не само претњу и увреду упућену Српској православној цркви и њеном свештенству, већ и начин застрашивања преосталог православног живља у Покрајини, а што су махом Срби.

Користим и ову прилику да укажем на потребу увођења додатних мера на плану заштите српске културне и верске баштине на Косову и Метохији. Напади на ове објекте истовремено су напади на идентитет Срба и имају директан утицај на њихов осећај сигурности и прихваћености у локалној средини. Овакви напади доводе у питање посвећеност надлежних органа у Покрајини заштити и очувању српске културне и верске баштине. Истовремено, сведоци смо одвијања паралелног процеса мењања историјских чињеница у циљу маргинализације и елиминисања присуства Срба и Србије из историје Косова и Метохије.

Госпођо председнице,

Дозволите ми да нагласим да је потреба за појачаном безбедношћу у последњем периоду добила додатну димензију, у контексту борбе против терористичких претњи и јачања насилног екстремизма на глобалном плану. Република Србија, као један од коспонзора резолуције Савета безбедности 2178 (2014), предузима све потребне мере на плану сузбијања финансирања и организовања тероризма и све масовнијег феномена регрутовања страних терористичких бораца који се придружују оружаним терористичким организацијама на Блиском Истоку, попут Исламске државе.

Србија ће наставити да одлучно делује на сузбијању тероризма у свим његовим појавним облицима. Очекујемо да међународне мисије присутне на Косову и Метохији и тамошње Привремене институције самоуправе, у оквиру својих надлежности, допринесу овој нашој

заједничкој борби, која има глобални значај.

Госпођо председнице,

У контексту приоритетног значаја који Влада Републике Србије придаје решавању имовинских питања на Косову и Метохији, желео бих да скренем пажњу на присутне процесе приватизације које спроводи Косовска агенција за приватизацију, а који су у супротности са међународним и европским конвенцијама о људским правима. Сам УНМИК је својевремено оценио да се ради о процесу у супротности са резолуцијом Савета безбедности 1244 (1999), будући да Косовска агенција за приватизацију није основана на основу закона који на Косову и Метохији важе у складу са овом резолуцијом Савета безбедности.

Посебно је наглашена тенденција приватизације јавних и друштвених предузећа у срединама са већинским српским становништвом. Ова предузећа се продају лицима албанске националности. Желим да нагласим да није спорна националност лица која долазе у њихов посед, већ искључиво чињеница да се ради о нелегалним радњама мотивисаним уништавањем економских ресурса у српским срединама.

Користим и ову прилику да истакнем значај адекватног третирања имовинског питања комбината „Трепча“, који помиње и Извештај пред нама, и нагласим да би за Србију свако друго решење овог питања, осим оног постигнутог у оквиру Бриселског дијалога, било неприхватљиво. Уверен сам да смо сви свесни значаја поштовања власничких права, било да се ради о приватној или државној имовини. У том смислу, неопходно је обезбедити да све активности на Косову и Метохији везане за приватизацију буду враћене у важеће правне оквире. Посебно зато што активности на овом плану у Покрајини неминовно имају етничку конотацију, што је у демократском свету недопустиво. Подсетићу и да заштита имовине привредних субјеката и обустављање приватизације у српским срединама представљају веома важну тачку коалиционог споразума на бази кога су представници српске заједнице ушли у приштинску владу. Такав договор је поново потврђен на састанку у Бриселу 21. априла о.г.

Уважени чланови Савета безбедности,

Не може се довољно нагласити значај континуираног надгледања и оцене рада правосудних и других органа Привремених институција на Косову и Метохији, те одговарајуће процене њихове спремности да преузму извршне надлежности које сада има ЕУЛЕКС, као што је предвиђено одлуком о продужењу мандата и реконфигурацији ЕУЛЕКС-а из јуна месеца 2014. године.

Србија је у више наврата указивала на неопходност континуираног надзора и одређивања објективних критеријума за оцену рада покрајинских институција од стране за то задужених мисија које под окриљем УН делују на Косову и Метохији. Европска комисија је у свом Извештају о напретку Косова* у 2014. години, констатовала да још пуно тога остаје да се уради на плану функционисања и одговорности судства у Покрајини. Исти Извештај, између осталог, указује на потребу конкретнијих резултата на плану борбе

против организованог криминала, корупције, прања новца и финансирања тероризма.

Госпођо председнице,

Актуелна ситуација у Покрајини представља потврду наше оцене о неиспуњености услова за пренос надлежности на Привремене институције самоуправе у Покрајини. Чињеница да су те надлежности поверене ЕУЛЕКС-у не умањује овлашћења и одговорност специјалног представника генералног секретара УН.

Очекујем да ће ЕУЛЕКС, у оквиру свог мандата, наставити да испуњава своје извршне надлежности у области владавине права, имајући у виду реалну процену ситуације на Косову и Метохији у овој области.

Уважени чланови Савета безбедности,

Србија је посвећена процесу помирења. Сматрамо да је за то важно суочавање са сопственом прошлошћу, а у том контексту и расветљавање судбине несталих лица. Ово је пре свега важно због породица несталих, а тиме се доприноси и процесу међуетничког помирења у Покрајини. На плану расветљавања судбине несталих, наши експертски и стручни тимови остварују сарадњу са УНМИК-ом и ЕУЛЕКС-ом и са надлежним органима на Косову и Метохији.

Процес међусобног помирења не може бити потпун без судског процесуирања бивших припадника ОВК, одговорних за прогон Срба, Рома и других неалбанаца, али и њихових политичких противника међу косовским Албанцима. Очекујемо да ће бити створени неопходни услови за процесуирање бивших припадника ОВК, осумњичених за ратне злочине и злочине против човечности. Посебан значај придајемо процесуирању случајева на основу налаза Специјалне истражне јединице ЕУ о нехуманом третману људи и илегалној трговини људским органима на Косову и очекујемо да се одлука о формирању специјалног суда што пре усвоји.

Госпођо председнице,

Уважени чланови Савета безбедности,

На крају, желео бих да још једном укажем да проналажење трајног и одрживог решења за Косово и Метохију представља национални приоритет Србије. До овог решења можемо доћи једино кроз преговоре и дијалог са Привременим институцијама самоуправе у Приштини, уз уважавање легитимних интереса албанског, српског и осталог становништва Косова и Метохије, на основама резолуције Савета безбедности 1244 (1999).

Решење питања Косова и Метохије мора бити у интересу наших грађана, којима треба да се омогући живот у нормалним условима и безбедан суживот свих заједница. На путу ка решењу морамо остварити процес међусобног помирења. Томе ће свакако допринети започети процес усвајања европских стандарда и вредности на путу којим се цео регион креће ка Европској унији. Сматрамо да посвећеност европским интеграцијама представља главну покретачку снагу нормализације односа Београда и Приштине.

Очекујемо и да Европска унија настави да својим активним ангажманом олакшава наш дијалог са Приштином.

Влада Републике Србије ће свакако наставити да се активно ангажује на плану примене Бриселског споразума, у интересу мира, економског бољитка и помирења.

Хвала на пажњи."